

Asia: Lausuntopyyntö selvityshenkilö Perttu Vartiaisen selvityksestä "Suomi tarvitsee kaupunki- ja maaseutupolitiikkaa" (TEM raportteja 29/2014).

Viite: TEM/242/00.06.02/2015

UNIFI kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto selvityshenkilö, professori Perttu Vartiaisen selvityksestä koskien kaupunki-, maaseutu- ja saaristopolitiikan kehittämistarpeita. Esitetyillä toimenpiteillä on yhtymäkohtansa myös innovaatiopolitiikkaan sekä korkeakoulujen ja koko koulutusjärjestelmän kehittämiseen.

UNIFI yhtyy selvityksessä esitettyihin aluekehittämisen lähtökohtiin: uudistuvan aluepolitiikan on kyettävä luomaan edellytyksiä alueiden erilaisten vahvuuksien hyödyntämiselle sekä alueiden yhteistyölle kansallisen kilpailukyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Selvityksessä tuodaan esiin tarve uudentalaiselle kasvu- ja innovaatiopolitiittiselle kokonaisnäkemykselle, johon kytkeytyvät niin korkeakoulujärjestelmän kehittäminen kuin esimerkiksi valtion tutkimuslaitosten uudistus. Lisäksi selvityksessä esitetään sovellettavaksi paikkaperustaisen aluekehittämisen mallia, joka perustuu ajatukseen paikallisten ja alueellisten kehityspotentiaalien ja vahvuuksien tunnistamisesta sekä sitä kautta tapahtuvasta kansallisen kilpailukyvyn kasvusta ja hyvinvoinnin lisääntymisestä.

UNIFI toteaa, että yliopistot ovat käynnistäneet sekä sisäisesti että laajapohjaisessa yhteistyössä mittavia rakenteellisen kehittämisen hankkeita, joiden tavoitteena on muun muassa vahvistaa yliopistojen profiloitumista omille vahvuusalueilleen sekä lisätä yliopistojen yhteistyötä ja selkiyttää yliopistojen työnjakoa.

Yliopistojen sisäisen ja keskinäisen rakenteellisen kehittämisen lisäksi samansuuntaisia hankkeita on ollut vireillä koskien yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sekä yliopistojen ja tutkimuslaitosten yhteistyötä ja työnjakoa. Tätä työtä on tehty muun muassa valtion tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistuksen (TULA) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön koordinoiman korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyön syventämisprosessin (KOTUMO) puitteissa. Lisäksi yhteistyötä on syvennetty monin paikoin kahden- tai monenvälisesti yliopistojen sekä tutkimuslaitosten ja ammattikorkeakoulujen kesken. Myös yliopistojen ja yritysten yhteistyö on monien alojen osalta toimivaa, ja yliopistot pyrkivät osaltaan edistämään yhteistyötä edelleen omien strategisten tavoitteidensa mukaisesti muun muassa erilaisten osaamisen keskittymien toimintaan harkintansa mukaan osallistuen.

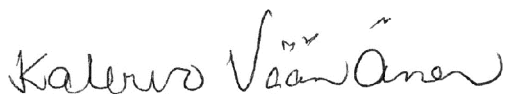
UNIFI pitää edellä mainittua lähtökohtaa yleisesti ottaen tärkeänä: yliopistojen tulee voida kehittää toimintaansa autonomisina toimijoina, rakentavassa vuorovaikutuksessa yhteiskunnan ja elinkeinoelämän sekä muiden innovaatiojärjestelmän toimijoiden kanssa.

Kuten selvityksessä todetaan, kolmen suurimman kaupunkiseudun (Helsinki, Tampere, Turku) muodostaman kolmion rajaaman Ruuhka-Suomen ulkopuolisia kasvukeskuksia on rakentunut lähinnä yksittäisten yliopistokaupunkien ympärille. Poikkeuksina tästä joukosta mainitaan Seinäjoki ja Lahti, joissa kummassakin toimii yliopistokeskus.

UNIFI muistuttaa, että yliopistojen merkitys Suomen kilpailukyvyn tekijöinä sekä elinvoimaisen elinkeinoelämän että alueiden vetovoiman kannalta on keskeinen. Investointi koulutukseen ja tutkimukseen on investointi tulevaisuuteen, ja se kantaa hedelmää niin paikallisella, alueellisella kuin kansallisellakin tasolla. Sen vuoksi UNIFI pitää myös aluekehityksen ja alueiden hyvinvoinnin kannalta ensiarvoisen tärkeänä, että yliopistojen riittävä rahoitus turvataan ja yliopistoindeksin toistuvat leikkaukset lopetetaan. Vain tarpeeksi suuri ja enustettava rahoitus voi taata yliopistoille edellytykset vastata odotuksiin, joita niihin myös nyt käsillä olevan selvityksen pohjalta kohdistetaan.

Helsingissä 13. maaliskuuta 2015

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf

Kalervo Väänänen

Puheenjohtaja

Leena Treuthardt

Toiminnanjohtaja